

Raadsvoorstel

E-suitenr. 17223-2020

Onderwerp **Naar nieuwe werk- en vergaderwijzen van de gemeenteraad**

Steller/telnr. **Wolbert Meijer/ 050 367 77 26** Bijlagen 1 (Spelregels)

Classificatie	☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk		
Portefeuillehouder	n.v.t.	Raadscommissie	22-1-2020
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☐ Maand ☐ Jaar LTA nee: ☒ Niet op LTA		

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit

- I. Per 1 mei 2020 de op 2 januari 2019 ingestelde raadscommissies op te heffen, en de op 30 januari 2019 benoemde voorzitters en plaatsvervangend voorzitters van deze raadscommissies onder dankzegging eervol te ontslaan.
- II. Per 1 mei 2020 de besluitvorming van de raad voor te bereiden door middel van beeldvormende en meningsvormende bijeenkomsten, die belegd worden door de agendacommissie.
- III. Tot leden van de agendacommissie voor de rest van de raadsperiode 2019-2022, naast de plaatsvervangend voorzitter van de raad, te benoemen mevrouw Van Doesen (D66) en de heren Sietsma (GroenLinks), Van Nijenhuis (PvdA), Koks (SP) en Bolle (CDA).
- IV. De werkwijze van genoemde bijeenkomsten voorsnog te regelen via bijgevoegde Spelregels werk- en vergaderwijzen gemeenteraad Groningen, en te bepalen dat deze gelden als voorlopige vervanging van de Verordening op de raadscommissies van de gemeente Groningen 2019, met dien verstande dat genoemde Verordening van overeenkomstige toepassing blijft op punten waarin genoemde Spelregels niet voorzien, en dat het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Groningen 2019 voorlopig van toepassing blijft voor zover de bovengenoemde Spelregels niet anders bepalen.
- V. De op 2 januari 2019 ingestelde commissie werk- en vergaderwijzen de volgende vervolgoopdracht te geven:
 - a. De implementatie van de nieuwe werk- en vergaderwijzen voorbereiden en begeleiden.
 - b. Een jaar na invoering de nieuwe werkwijze evalueren, en de uitkomsten van deze evaluatie inclusief eventuele verbeter- of verandervoorstellen aan de raad aanbieden op een zodanig tijdstip dat bespreking en eventuele besluitvorming uiterlijk eind 2021 kan plaatsvinden.
 - c. Met het college en de organisatie in gesprek gaan over de informatievoorziening aan de raad (onder meer over de hoeveelheid, vormgeving, verwoording), en uiterlijk eind 2020 met verbetervoorstellen komen die de effectiviteit en efficiëntie van de informatievoorziening ten goede komen.
 - d. Met de raadsfracties en het college in gesprek gaan over de vergadercultuur, en uiterlijk eind 2020 van deze gesprekken verslag uitbrengen aan de raad, zo nodig gepaard met verbetervoorstellen
- VI. Besluit onder IV. bekend te maken via Overheid.nl

Samenvatting

Bij de voorbereiding van de herindeling van de gemeenten Ten Boer, Haren en Groningen is door een klankbordgroep bestaande uit raadsleden van deze drie gemeenten onder meer nagedacht over de wijze waarop de gemeenteraad van de nieuwe gemeente zou moeten gaan werken en vergaderen. Op voorstel van deze klankbordgroep is toen besloten het eerste jaar te gaan werken op de manier waarop de voormalige gemeente Groningen werkte, en ondertussen een tijdelijke commissie in te stellen om onder externe begeleiding wijzigingsvoorstellen voor te bereiden die m.i.v. 2020 zouden kunnen ingaan. De voorstellen van deze commissie, vervat in een discussienota, zijn meteen na de zomer in een werkconferentie van raad en college besproken, en vervolgens tot het onderhavige voorstel uitgewerkt (waarbij de termijn van 1 januari 2020 niet kon worden gehaald, geplande ingangsdatum is nu 1 mei 2020). De nieuwe werk- en vergaderwijze beoogt een flexibeler vergadermodel, met meer aandacht voor de verschillende fasen in het besluitvormingsproces, alsmede voor interactie tijdens dat proces met betrokken burgers en organisaties. De raadscommissies worden vervangen door beeldvormende en meningsvormende bijeenkomsten met steeds één onderwerp en een vooraf vastgesteld begin- en eindtijd. Alle bijeenkomsten van de raad vinden in principe op woensdag plaats, en kunnen parallel aan elkaar worden geagendeerd. De agendacommissie krijgt een centrale rol in de planning en voorbereiding van deze bijeenkomsten. Agendering van onderwerpen kan op initiatief van de agendacommissie zelf, maar ook op gemotiveerd verzoek van één of meer fracties, van het college van B&W, of van minimaal 50 burgers.

Aanleiding en doel

Aanleiding: Al langer werd in de voormalige gemeente Groningen de indeling van raadscommissies door menigeen ervaren als een keurslijf, omdat het zo inflexibel was en geen ruimte bood aan overstijgende thema's. Daarnaast was de verdeling van onderwerpen over de commissies niet evenwichtig. Het steeds meer gebiedsgericht werken van college en ambtelijke organisatie riep de vraag op hoe de gemeenteraad daarbij zou kunnen en moeten aansluiten, en ook de veranderende verhouding tussen overheid en burgers en tussen representatieve en participatieve democratie vroeg om bezinning. De herindeling van de gemeenten Ten Boer, Haren en Groningen werd gezien als momentum om na te denken over een manier van werken en vergaderen die aansluit bij deze gewijzigde omstandigheden.

Doel: De nu voorgestelde werk- en vergaderwijze beoogt een besluitvormingsproces in te richten waarin (conform de opdracht aan de commissie werk- en vergaderwijzen) ruimte is voor "betekenisvolle interactie met inwoners, stakeholders en betrokkenen", waarin de werkwijze van de raad "optimaal is afgestemd op de door bestuur en organisatie gevolgde gebiedsgerichte aanpak en de daaraan verbonden ambitie om burgers nabijheid te bevorderen", en waarin "de efficiency wordt bevorderd".

Kader

Raadsbesluit 'Instellen commissie werk- en vergaderwijzen' d.d. 2 januari 2019 (nr. 5c).
Verslag Werkconferentie raad en college over werk- en vergaderwijzen raad d.d. 4 september 2019

Argumenten en afwegingen

De belangrijkste wijzigingen:

Cyclus van vier weken

- Gekozen wordt voor een vast ritme, met in principe altijd evenveel tijd in het proces richting besluitvormende vergadering (drie weken beeld- en meningsvorming, vierde week besluitvorming).
- *Achtergrond:* In het huidige systeem valt de raadsvergadering altijd op de laatste woensdag van de maand, en zijn de overige woensdagen voor commissievergaderingen en andere activiteiten; de ene maand gaat dat om twee, een andere maand om vier woensdagen (afhankelijk van vakanties e.d.). Dit heeft als voordeel de herkenbaarheid, maar als nadeel de onvoldoende aansluiting bij de behoefte (in drukke maanden soms minder woensdagen beschikbaar dan in rustige maanden).

Flexibele beeld- en meningsvormende bijeenkomsten i.p.v. commissies

- Gekozen wordt voor een flexibel systeem, waarbij per onderwerp een bijeenkomst wordt belegd (óf beeldvormend óf meningsvormend), met een vaste begin- en eindtijd. De agendacommissie schat de benodigde tijd in; als de bijeenkomst niet binnen de tijd kan worden afgerond, wordt hij in

principe een week later voortgezet. Aan de bijeenkomsten neemt in principe één lid per fractie deel. De vaste begin- en eindtijd geeft aan iedereen duidelijkheid, niet in de laatste plaats aan belangstellende of betrokken burgers en organisaties. Met een flexibel systeem verdwijnt wel de zekerheid van een eigen commissies met vaste tijden die je al een half jaar van te voren in je agenda kunt zetten. Voor meningsvormende vergaderingen wordt nu elke woensdag tussen 16.30 en 22.30 uur geblokt. Het is de bedoeling dat 12 dagen van tevoren in hoofdlijnen duidelijk is welk onderwerp op welk tijdstip staat geagendeerd.

- *Achtergrond:* Het systeem met vaste commissies werd steeds meer als een keurslijf ervaren, zowel qua portefeuillevverdeling tussen de commissies, als qua beschikbare tijd per commissie (onderwerpen aan het eind van de agenda kwamen er soms bekaaid van af).

Alles op woensdag, met parallel vergaderen

- Er wordt voor gekozen om alles in principe op woensdag te organiseren (de zgn. Politieke Woensdag). Dat kan, omdat er voortaan parallelle sessies worden georganiseerd, niet alleen van beeldvormende activiteiten (gebeurt nu ook al), maar ook van meningsvormende vergaderingen. Nadeel van parallel vergaderen is dat men niet meer overal in persoon bij kan zijn. Politiek is echter ook keuzes maken en prioriteiten stellen.
- *Achtergrond:* In het huidige systeem lukte het steeds minder om alle bijeenkomsten op de woensdag te plannen, hoewel de raad daar wel steeds de voorkeur voor uitsprak. Steeds vaker waren er bijeenkomsten op dinsdag- of donderdagavond, en soms zelfs op maandagavond voorafgaand aan de fractievergaderingen. Daardoor hielden raadsleden en fracties steeds minder ruimte over om eigen activiteiten te plannen.

Agendacommissie en agenderingsverzoeken

- In de nieuwe werkwijze krijgt de agendacommissie een sterkere positie. In eerste instantie bepaalt zij, op basis van de inhoud, welke stukken wanneer worden geagendeerd, en op welke wijze; de agendacommissie zal over haar besluiten in dezen transparant verslag doen. Fracties behouden het recht om agenderingsverzoeken in te dienen, maar dat dient beargumenteerd te gebeuren, met besprekpunten; datzelfde geldt overigens ook voor het college.
- *Achtergrond:* De laatste jaren gold het zgn. piepsysteem. Aan het eind van iedere week ontving de raad een lijst met binnengekomen raadsvoorstellen en collegebrieven, en konden fracties aangeven over welk van deze stukken zij in commissieverband wilden spreken; bij drie of meer verzoeken werd een stuk voor bespreking geagendeerd. Er was groeiende onvrede over dit systeem: te vaak kwamen stukken op de agenda waarvan onvoldoende duidelijk was waarover het gesprek zou moeten gaan, er werd soms 'gepiept' op basis van de titel, terwijl men het stuk nog niet had gelezen.

Meer ruimte en aandacht voor burgers

- In een flexibel systeem is er meer ruimte om voorafgaand aan meningsvormende bijeenkomsten eerst beeldvormende sessies met betrokkenen en anderen te organiseren, eventueel op locatie; op basis van de lange termijnagenda kan de agendacommissie hier desgewenst pro-actief reeds het proces op inrichten. Daarnaast komt er ruimte voor burgers om zelf onderwerpen op de agenda van de raad te zetten, als ze daarvoor minimaal 50 handtekeningen weten te verzamelen. Burgers kunnen tijdens de 'Politieke Woensdag' ook een marktkraam in het Stadhuis (tijdelijk: Radesingel) inrichten om aandacht van raadsleden te vragen voor een onderwerp of een organisatie. Om te horen wat er in de wijken en dorpen leeft én aansluiting te zoeken bij het gebiedsgericht werken van college en organisatie kunnen er jaarlijks 'raadsgesprekken' in de verschillende gebieden worden georganiseerd, al dan niet ter voorbereiding op de gebiedsprogramma's. Verder is het nog zoeken naar werkvormen om het contact met burgers en organisaties te versterken, maar een flexibele werkwijze geeft hier alle ruimte voor; het zal ook een vast punt moeten zijn op de agenda van de agendacommissie; daarnaast zijn er al heel veel mogelijkheden voor burgers, maar heeft de commissie geconstateerd dat deze meer 'in de etalage gezet' moeten worden.
- *Achtergrond:* De positie van insprekers in de commissievergaderingen is al langer onderwerp van gesprek. Maximaal drie minuten spreekrecht op een moment dat fracties hun positie al grotendeels hebben bepaald is niet bevorderlijk voor het gevoel serieus genomen te worden.

Besluitvormende vergaderingen alleen voor besluitvorming

- Met het meer onderscheiden van de fases in het besluitvormingsproces (beeldvorming, meningsvorming, besluitvorming) wordt het zaak om tijdens de laatste fase (raadsvergadering / besluitvormende vergadering) ook daadwerkelijk met besluitvorming (en debat gericht op besluitvorming) bezig te zijn. Daar past het agenderen van informerende en opiniërende stukken niet bij. Als de bespreking hierover tijdens de meningsvormende bijeenkomst niet kan worden

afgerond, volgt voortzetting in een volgende meningsvormende bijeenkomst in plaats van in de besluitvormende vergadering. Als men een motie wil indienen n.a.v. een collegebrief kan dat via een motie vreemd aan de orde van de dag (een besluitvormend agendapunt!).

- NB: De zgn. 1-minuutinterventie wordt afgeschaft, de handhaving van de spelregels bleek in de praktijk erg lastig; een raadsvoorstel gaat voortaan óf als conformstuk óf als discussiestuk naar de besluitvormende vergadering; alleen het feit dat men een motie wil indienen is niet voldoende voor agendering als discussiestuk, als het onderwerp van de voorgenomen motie in de meningsvormende vergadering voldoende aan de orde is geweest, kan de motie ingediend worden bij agendering als conformstuk.

Twee fractiewoordvoerders (voorheen: commissieleden niet zijnde raadslid) per fractie

- Met het verdwijnen van de commissies verdwijnen ook de zgn. commissieleden, niet-raadsleden die als woordvoerder optraden tijdens de commissievergaderingen. Veel fracties houden echter behoefte aan het inzetten van niet-raadsleden in de beeld- en meningsvormende fase, deels ter ontlasting van de raadsleden, deels als kweekvijver voor een nieuwe raadsperiode; tegelijk leeft breed de wens om het aantal van deze woordvoerders te verminderen, deels om financiële redenen, deels om het democratisch gehalte van het besluitvormingsproces te waarborgen. Hoewel kleinere fracties vaak een grotere behoefte hebben aan dergelijke woordvoerders, is ervoor gekozen om alle fracties hierin gelijke rechten te geven (max. twee per fractie). Daarnaast geldt voortaan de vereiste dat fractiewoordvoerders op de kandidatenlijst hebben gestaan. Daarmee is er sprake van enige democratische legitimatie.
- NB: Als overgangsmaatregel is ervoor gekozen dat alle reeds beëdigde niet-raadsleden de huidige raadsperiode kunnen uitdienen, ook als daarmee niet aan bovengenoemde voorwaarden wordt voldaan.

Vervolgopdracht

- Alleen het wijzigen van de structuur van werken en vergaderen is niet voldoende. Uiteindelijk zal het (ook) om een cultuurverandering moeten gaan, waarbij al het denken en handelen is afgestemd op wat de huidige tijd en situatie vraagt. Er is behoefte om daarover als raad en college nog verder in gesprek te gaan. De commissie wordt gevraagd hier het initiatief toe te nemen. In dit kader vraagt de informatiebehoefte van de raad en de informatievoorziening door het college speciale aandacht. Het beeld is dat beide niet altijd even adequaat zijn en ook niet volledig op elkaar zijn afgestemd.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

N.v.t. (interne regeling)

Financiële consequenties

Voor de nieuwe werk- en vergaderwijze is versterking van de griffie een randvoorwaarde. Er is onder meer extra capaciteit nodig voor de (inhoudelijke en procesmatige) advisering van de agendacommissie, een deugdelijke planning en organisatie van alle beeld- en meningsvormende bijeenkomsten en het meer proactief benaderen en betrekken van burgers en organisaties. Ook andere ontwikkelingen zoals een nieuw en arbeidsintensiever raadsinformatiesysteem vragen om extra capaciteit. Gelet op het feit dat de gemeente Groningen inmiddels de zesde gemeente van Nederland is, met een raad van 45 personen en een griffieformatie die erg laag is t.o.v. vergelijkbare gemeenten, lijkt een intensivering in dezen goed verdedigbaar. Gedacht wordt op dit moment aan minimaal 1 extra fte. De kosten hiervoor kunnen vooralsnog binnen het beschikbare budget worden opgevangen.

Overige consequenties

Het verdwijnen van thematische commissies heeft voor het college en de ambtelijke organisatie als consequentie dat er bij de voorbereiding en aanlevering van stukken niet meer gestuurd kan worden op de vastgestelde data van commissievergaderingen. De agendacommissie gaat over de vraag óf en zo ja wanneer een stuk wordt geagendeerd. Voor stukken waarvan het college bespreking wenst of waarover besluitvorming door de raad noodzakelijk is, geldt: hoe later de aanlevering, hoe groter het risico dat een stuk in een latere cyclus dan beoogd wordt geagendeerd. Hierover wordt door de griffie nadrukkelijk gecommuniceerd met de ambtelijke organisatie.

Vervolg

Als de raad positief heeft besloten op dit voorstel, zal alles in het werk gesteld worden voor een goede implementatie per 1 mei a.s. Daarbij zal ook veel aandacht gegeven worden aan communicatie. De voorzitters zullen getraind worden om tot een min of meer eenduidige werkwijze te komen. Ondertussen zal de commissie werk- en vergaderwijzen aan de slag gaan met haar vervolgopdracht.

Lange Termijn Agenda

4^e kwartaal 2020: Verbetervoorstellen m.b.t. effectiviteit en efficiëntie informatievoorziening
4^e kwartaal 2020: Verslag gesprekken over vergadercultuur, met eventuele verbetervoorstellen
4^e kwartaal 2021: Evaluatie nieuwe werkwijze, met eventuele verbetervoorstellen
1^e kwartaal 2022: Nieuw Reglement van Orde

Spelregels werk- en vergaderwijzen gemeenteraad Groningen

1. De gemeenteraad van Groningen hanteert in principe een cyclus van vier weken: drie weken meningsvormende vergaderingen met in de vierde week de besluitvormende raadsvergadering. Beeldvormende bijeenkomsten, alsmede vergaderingen van auditcommissie, rekenkamercommissie, agendacommissie, presidium, werkgroepen, klankbordgroepen en begeleidingscommissies vanuit de raad kunnen elke week worden belegd.
2. Naar meningsvormende bijeenkomsten kunnen raadsfracties slechts één lid afvaardigen, tenzij de agendacommissie anders beslist; dit kunnen zowel raadsleden als fractiewoordvoerders zijn.
3. Ook naar beeldvormende bijeenkomsten kunnen raadsfracties in principe slechts één lid afvaardigen (raadslid of fractiewoordvoerder); afhankelijk van werkvorm en soort bijeenkomst kan de agendacommissie hier echter anders beslissen.
4. Elke fractie kan maximaal twee niet-raadsleden voordragen ter beëdiging als fractiewoordvoerder. Fractiewoordvoerders dienen ingezetene te zijn van de gemeente en bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen op de kandidatenlijst te hebben gestaan van de politieke partij of partijen waaruit de fractie is voortgekomen.¹
5. De vergoeding voor fractiewoordvoerders wordt vastgesteld door de raad op voorstel van het presidium. Hierin dient voorkomen te worden dat fractiewoordvoerders die tevens bezoldigd fractiemedewerker zijn voor hetzelfde werk dubbel worden betaald.
6. Alle bijeenkomsten van en voor de raad vinden plaats op woensdag (voortaan: Politieke Woensdag). Daarbij geldt dat meningsvormende en besluitvormende bijeenkomsten in de regel niet eerder beginnen dan 16.30 uur (m.n. rond de bespreking van voorjaarsbrief, begroting en gemeenterekening zullen hierop uitzonderingen worden toegestaan); beeldvormende bijeenkomsten kunnen de hele dag door geprogrammeerd worden, ook parallel aan meningsvormende bijeenkomsten.
7. Er worden vooralsnog maximaal twee bijeenkomsten parallel belegd; daarbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de portefeuillevverdeling binnen het college en binnen de fracties (voor zover bekend).
8. Voor de planning en organisatie van alle bijeenkomsten van de gemeenteraad van Groningen is de agendacommissie verantwoordelijk. Deze bestaat uit de plaatsvervangend voorzitter van de raad en vier door het presidium op voordracht van de fracties aan te wijzen en door de raad te benoemen leden: twee uit coalitiefracties en twee uit oppositiefracties.^{2 3}
9. De agendacommissie wordt bijgestaan en geadviseerd door de griffie. De gemeentesecretaris of een gemandateerde medewerker namens de gemeentesecretaris woont de vergaderingen van de agendacommissie bij.
10. Agendering van stukken (voorstellen/brieven) vanuit het college of anderszins (anders dan als ingekomen brief ter kennisname of conformstuk in de besluitvormende vergadering) vindt plaats op initiatief van de agendacommissie, dan wel naar aanleiding van een gemotiveerd verzoek vanuit het college, één of meerdere fracties, of één of meerdere burgers of organisaties.
11. Agenderingsverzoeken als hierboven bedoeld dienen – met gebruikmaking van daarvoor bedoelde formats – uiterlijk bij de griffie te worden aangeleverd op de dinsdagochtend (vóór 12.00 uur) twee weken voor de beoogde politieke woensdag.⁴
12. De agendacommissie bepaalt of en zo ja wanneer agenderingsverzoeken worden gehonoreerd. Aan tijdige aanlevering kan geen recht op directe agendering worden ontleend. Als er sprake is van fatale termijnen, dan dienen deze expliciet en duidelijk te worden aangegeven (met toelichting); aanlevering dient dan minimaal anderhalve maand voor de gewenste besluitvormende vergadering te geschieden.

¹ Gedurende de raadsperiode 2019-2022 kunnen de reeds beëdigde fractiewoordvoerders (voorheen: commissieleden) aanblijven, ook als niet voldaan wordt aan één van genoemde nieuwe voorwaarden.

² Met het oog op volgende raadsperioden (vanaf 2022) zal moeten worden overwogen of het wenselijk is om als extra bepaling toe te voegen dat fractievoorzitters geen lid van de agendacommissie kunnen zijn, alsmede dat ieder jaar één lid van de agendacommissie wordt vervangen.

³ Voor de rest van de raadsperiode 2019-2022 wordt enigszins van deze bepaling afgeweken door de reeds fungerende agendacommissie te herbenoemen en zo voor een goede continuïteit te zorgen.

⁴ Hiermee wordt fracties de gelegenheid geboden om het hier nog tijdens de fractievergadering maandagavond over te hebben; als in de praktijk blijkt dat deze aanlevertermijn te laat is voor een goede voorbereiding van de agendacommissie zal deze echter moeten worden aangepast.

13. Beeldvormende, meningsvormende en besluitvormende bijeenkomsten worden minimaal 12 dagen van te voren openbaar gemaakt met bijbehorende stukken. De agenda's zijn op dat moment nog voorlopig; er kunnen altijd nog voortzettingen van bijeenkomsten op de politieke woensdag een week eerder worden toegevoegd (zie ad 21).
14. De agendacommissie laat in principe elke bijeenkomst vergezeld gaan van een memo waarin tenminste aanleiding, doel en vorm van de bijeenkomst worden aangegeven.
15. De agendacommissie wijst voor elke meningsvormende (en evt. beeldvormende) bijeenkomst een voorzitter aan die bij voorkeur zelf geen woordvoerder op het desbetreffende dossier is. Hierbij kan geput worden uit een pool van voorzitters die zich via de fractielijn hiervoor bij de agendacommissie hebben aangemeld. De voorzitters worden terzijde gestaan door de griffier of één van de raadsadviseurs van de griffie.
16. Tijdens elke Politieke Woensdag (uitgezonderd die waarop de besluitvormende vergadering staat geprogrammeerd) wordt er – na 16.30 uur – (als parallelsessie) een blok van een half uur gereserveerd voor vragen vanuit de raad aan het college of de burgemeester en voor mededelingen vanuit het college of de burgemeester aan de raad.
17. Tijdens elke Politieke Woensdag wordt er – vóór 16.30 uur – een raadsbreed blok van een uur gereserveerd voor een eventueel actualiteitendebat conform Reglement van Orde art. 40. Op woensdagen waarop de besluitvormende vergadering staat geprogrammeerd, wordt dit vervangen door de mogelijkheid van een interpellatiedebat tijdens de vergadering conform Reglement van Orde art. 37.
18. Tijdens elke Politieke Woensdag wordt er – vóór 16.30 uur – een raadsbreed blok van een uur gereserveerd voor eigen activiteiten van fracties en raadsleden.
19. Tijdens elke Politieke Woensdag (uitgezonderd die waarop de besluitvormende vergadering staat geprogrammeerd) wordt er – na 16.30 uur – (als parallelsessie) een blok van een uur gereserveerd voor ontmoeting met burgers.
20. De agendacommissie bepaalt per bijeenkomst of er spreektijden worden ingesteld; als er spreektijden worden ingesteld gaan interrupties af van de spreektijd van degene die interrumpeert.
21. Als een bespreking in de meningsvormende bijeenkomst naar het oordeel van de vergadering niet voldoende is afgerond, kan de voorzitter, gehoord de vergadering, besluiten dat een vervolgbespreking worden belegd in een volgende meningsvormende vergadering, zo mogelijk een week later. Over doorgeleiding naar de besluitvormende vergadering, en over de wijze waaróp (conform of discussie) doet de voorzitter, gehoord de vergadering, een voorstel aan de agendacommissie; deze besluit uiteindelijk over de concept-agenda die (via het presidium) aan de raad wordt voorgelegd.
22. Als er geen verdere discussie nodig wordt geacht, zal de meningsvormende vergadering in principe adviseren het stuk (in geval van een raadsvoorstel) als conformstuk in de besluitvormende vergadering te agenderen. Mocht een fractie nog een motie willen indienen, dan kan dat ook bij een conformstuk; dit dient dan wel een motie te zijn waarvan de feitelijk inhoud al in de meningsvormende vergadering aan de orde is geweest. Wil een fractie bij raadsvoorstel dat als conformstuk staat geagendeerd een motie indienen waarvan de feitelijke inhoud nog niet in de meningsvormende vergadering aan de orde is geweest, dan kan de fractie bij de agendacommissie een verzoek indienen om het raadsvoorstel alsnog als discussiestuk te agenderen voor de besluitvormende vergadering. Wil een fractie een motie indienen n.a.v. de bespreking van een niet-raadsvoorstel, dan kan dat als 'motie vreemd aan de orde van de dag'.
23. Moties en amendementen worden in concept zoveel mogelijk de maandag voor de besluitvormende vergadering voor 16.00 uur (via de griffie) ter hand gesteld aan de overige fracties en het college, om vooroverleg te faciliteren en betere voorbereiding mogelijk te maken. Uiterlijk een uur voor de besluitvormende vergadering worden de definitieve moties en amendementen zoveel mogelijk bij de griffie aangeleverd. Het blijft uiteraard mogelijk om tijdens de vergadering niet-aangekondigde moties en amendementen in te dienen.
24. Als van bijeenkomsten op de politieke woensdag verslagen zijn gemaakt, worden deze vastgesteld via een schriftelijke procedure; wijzigingsverzoeken dienen binnen twee weken na verzending bij de griffie te worden ingediend, en worden zonder meer gehonoreerd als ze op basis van de geluidsbestanden terecht blijken; als er discussie over ontstaat of kan worden verwacht, treedt de griffie in overleg met aanwezigen.